

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
מועד הבחינה: ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מספר השאלון: קיץ תשע"ב, 2012
206,002102

ת נ "ך

לבתי ספר דתיים

יחידת לימוד אחת לכיתה י"א בלבד
לנבחנים המשלימים ל-3 יח"ל

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	תורה	—	(20x3)	—	60 נקודות
פרק שני	—	נביאים, כתובים	—	(20x2)	—	40 נקודות
	—	סה"כ	—		—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים ובלי תוספות.

ד. הוראות מיוחדות: העתקה של פסוקים או של דברי הפרשן בלבד לא תתקבל כתשובה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

פרק ראשון — תורה (60 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על שלוש מהשאלות 1-5 (לכל שאלה — 20 נקודות).

1. עיין ב**בראשית**, פרקים א'-ב'.

א. עיין בפרק א', פסוקים כ"ו-כ"ח.

(1) עיין בפסוקים כ"ו-כ"ז.

רש"י (פסוק כ"ו): "נעשה אדם, אף על פי שלא סייעוהו ביצירתו ויש מקום למינים לרדות

לא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומידת ענוה".

מהי הטעות שיכולים המינים להסיק מפסוק כ"ו, ומה בלשון הכתוב שולל את טעותם?

כיצד פסוק כ"ו מלמד אותנו "דרך ארץ וענוה"?

(2) על פי הנאמר בפרק א', פסוק כ"ח, מהו מעמדו המיוחד של האדם בעולם?

הסבר כיצד הדבר בא לידי ביטוי בפרק ב', פסוקים י"ט-כ'.

ב. (1) "בצלמנו כדמותנו" (פרק א', פסוק כ"ו).

באיזה מובן האדם הוא צלמו ודמותו של ה'?

(2) עיין ב**בראשית**, פרק ט', פסוק ו'.

"... באדם דמו ישפך" (פסוק ו').

מה התורה מצווה במילים אלה, וכיצד הנאמר בהמשך הפסוק "כי בצלם אלקים עשה

את האדם" מנמק ציווי זה?

2. עיין בבראשית, פרק י"ב, פסוקים א'-ט'.

א. עיין בפסוק א'.

(1) רש"י: "לא גילה לו הארץ מיד כדי... לתת לו שכר על כל דיבור ודיבור".

הסבר לפי רש"י את הסיבה לפירוט הרב שבציווי ה' לאברהם.

(2) רמב"ן: "כי יקשה על האדם לעזוב ארצו אשר הוא יושב בה ושם אוהביו ורעיו, וכל שכן כשהוא

ארץ מולדתו ששם נולד, וכל שכן כשיש שם כל בית אביו, ולכן הוצרך לומר לו שיעזוב הכול לאהבתו של ה'".

לפי רמב"ן, מהי ההדרגה שבציווי ה' לאברהם, ולשם מה נאמר לו הציווי בדרך זו?

ב. עיין בפסוקים ו'-ט'.

רמב"ן (פסוק ו'): "ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם, אומר לך כלל... כל מה שאירע לאבות

סימן לבנים, ולכן יאריכו הכתובים בסיפור המסעות וחפירת הבארות ושאר המקרים".

(1) מהו הקושי שרמב"ן בא ליישב בפירושו, וכיצד הוא מיישבו?

(2) הבא דוגמה אחת מפסוקים י'-כ' ל"מעשה אבות סימן לבנים", ובאר אותה.

3. עיין בבראשית, פרק כ"ב, פסוקים א'-ח'.

א. (1) "והאלקים נסה את אברהם" (פסוק א').

מדוע הכתוב מייחס את ניסיון העקדה לאברהם, הרי יצחק הוא זה שנעקד? היעזר בתשובתך בפרק י"ז, פסוקים י"ט-כ"א.

(2) — "וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמורו" (פסוק ג').

— "ביום השלישי... וירא את המקום מרחק" (פסוק ד').

מה אפשר ללמוד מפסוק ג' על היחס של אברהם לציווי של ה' לעקוד את יצחק?

מה אפשר ללמוד מפסוק ד' על גדולת אברהם בניסיון העקדה? השב על פי פירוש שלמדת.

ב. עיין בפסוקים ז'-ח'.

(1) רש"י (פסוק ח'): "אלקים יראה לו השה לעלה בני, יבחר לו השה, ואם אין שה, 'לעלה בני'".

כיצד אפשר להבין את תשובתו של אברהם על שאלתו של יצחק לפי הפשט, וכיצד אפשר להבין אותה לפי רש"י?

(2) "וילכו שניהם יחדו" (פסוק ח').

מה בא ביטוי זה ללמד על יצחק?

4. עיין בבראשית, פרק מ"ב.
- א. עיין בפסוקים ט"ו-כ"א.
- (1) "אבל אשמים אנחנו על אחינו" (פסוק כ"א).
- בעקבות איזה מעשה של יוסף הכירו האחים באשמתם, וכיצד הביא אותם מעשה זה להכיר באשמתם?
- (2) עיין בפסוק כ"א ובפרק ל"ז, פסוקים כ"ג-כ"ח.
- רמב"ן (פסוק כ"א): "והכתוב לא סיפר זה שם [בפרק ל"ז]... מדרך הכתובים שמקצרים במקום אחד ומאריכים בו במקום אחר".
- איזה קושי בא רמב"ן ליישב בפירושו, וכיצד הוא מיישבו?
- ב. עיין בפסוקים י"ג-כ' ובפסוקים כ"ט-ל"ה.
- בפסוקים כ"ט-ל"ה בני יעקב מספרים לאביהם את קורותיהם במצרים.
- (1) ציין פרט אחד שהשמיטו הבנים בסיפורם ליעקב, והסבר מה הייתה מטרתם בהשמטה זו.
- (2) "ואת הארץ תסחרו" (פסוק ל"ה).
- לשם מה אמרו האחים דברים אלה ליעקב?
5. עיין בבראשית, פרק מ"ט, פסוקים ה'-י"ב.
- א. עיין בפסוקים ו'-ז'.
- (1) לאיזה מעשה של שמעון ולוי שמוזכר בפרק ל"ד מתייחס יעקב בדבריו שבפסוקים ו'-ז', ומהי הביקורת של יעקב על מעשה זה?
- (2) במה שונה הביקורת של יעקב על שמעון ולוי בפרק מ"ט מהביקורת שלו עליהם בפרק ל"ד, פסוק ל'?
- ב. עיין בפסוקים ח'-י"ב.
- (1) ספורנו (פסוק ח'): " יודוך אחיך, יקבלוך למלך כי יודוך לראוי למלוך".
- לפי ספורנו, מהי הברכה ליהודה בפסוק זה?
- כיצד האמור בפרק מ"ג, פסוקים ח'-י' תומך בטענה שיהודה "ראוי למלוך"?
- (2) עיין בפסוקים י"א-י"ב.
- ציין ברכה אחת של יעקב ליהודה הנזכרת בפסוקים אלה, והסבר אותה.
- (שים לב: המשך הבחינה בעמוד 5.)
- /המשך בעמוד 5/

פרק שני – נביאים, כתובים (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על שתיים מהשאלות 6-8 (לכל שאלה – 20 נקודות).

6. עיין במלכים א, פרק י"ט, פסוקים ב'-י"ח.

א. עיין בפסוקים ט'-י"ג.

גם בפסוק ט' וגם בפסוק י"ג שואל ה' "מה לך פה אליהו".

(1) לשם מה שואל ה' את אליהו שאלה זו בפעם הראשונה, ולשם מה הוא שואל אותו זאת

בפעם השנייה?

(2) "לא ברוח... לא ברעש... לא באש... קול דממה דקה" (פסוקים י"א-י"ב).

מה דרך התגלות זו באה ללמד את אליהו?

ב. עיין בפסוקים י'-ט"ז.

רד"ק (פסוק ט"ז): "כיוון שאתה רוצה להסתלק מן העולם שאמרת 'רב עתה ה' קח נפשי' (פסוק ה')

צריך שתניח נביא תחתיו... ובדרש, אי אפשר [=אין רצוני] בנבואתך מאחר שאתה מלמד קטגוריה

[= חובה] על בניי".

(1) לפי רד"ק, כתוב את שני ההסברים לציווי של ה' לאליהו למנות את אלישע לנביא.

(2) לאור פירושו השני של רד"ק, מהו אחד מתפקידיו של הנביא?

7. עיין בישעיה, פרק ל"א.

א. עיין בפסוקים א'-ג'.

(1) במה מאשים הנביא את ישראל בפסוק א'?

(2) כיצד האמור בפסוק ג' מחזק את ההאשמה?

ב. עיין בפסוקים ד'-ח'.

(1) בפסוקים ד'-ה' מובאים שני דימויים המתארים את השגחת ה' על יהודה.

מה הם שני הדימויים, ומה מבטא כל אחד מהם?

(2) עיין בפסוק ח'.

כיצד מתוארת מפלת אשור בפסוק זה, ובמה תיאור זה מתקשר לתוכחת הנביא

בפסוקים א'-ג'?

8. עיין בתהלים, מזמור א'.

א. עיין בפסוקים א'-ב'.

(1) באר את המבנה המדורג בפסוק א', והסבר מה מבנה זה בא ללמד.

(2) מהו הרעיון הנלמד מהקשר שבין פסוק א' לפסוק ב'?

ב. (1) בפסוקים ג'-ד' מתוארים הצדיק והרשע באמצעות דימויים.

באר בקצרה דימויים אלה, וכתוב מה הם באים להביע. ענה בקצרה.

(2) עיין בפסוקים ה'-ו'.

מצודת דוד: "אבל דרך הרשעים תהיה אבודה מהשגחת ה' להיות נעזב אל המקרים [= מונהג

בדרכי הטבע] ולא יהיו אם כן נכללים בעדת הצדיקים".

לפי מצודת דוד, במה יתבטא עונשם של הרשעים?

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך